Št. 13 Poštnina plačana v gotovini (Tassa pagata con la posta) V Trstu, v torek 15. januarja 1924. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLIX

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo in uprava Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Na naj se pošiljajo uredniški dopisi. Ne frankirane dopisi se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mese: L 7.— za 3 mesece L 19.50, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno L 1.— več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

ZAKAJ ŽALOIGRA?

Luigi Luzzatto naglaša v svojih znamenitih izvajanjih o pravicah narodnih manjšin: celò Društvo narodov ne izpolnjuje svoje naloge, vsled česar izgublja na ugledu! Zakaj podčrtuje Luzzatti besedo «celò»?! Reči hoče: če že drugi tolmačijo pojem zaščite manjšin vsakdo s svojega lastnega stališča in po svojih lastnih potrebah, bi pa Društvo narodov moralo izvajati to načelo brez vsakega ozira na desno ali levo, absolutno, v vsej njegovi čistoti in po njega polni vsebini! V tem očitanju Luzzatti-ja na naslov Društva narodov je vsebovana obenem absolutna obsodba vseh držav, ki odrekajo svojim narodnim manjšinam narodne, kulturne, sploh vse etične pravice. To svojo sodbo in obsodbo predočuje Luzzatti kaj nazorno, ko primerja postopanje Dancev z nemško manjšino in postopanje Nemcev z dansko manjšino v Schleswigu. Danci dovoljujejo svoboden razvoj nemškega šolstva in mu dajejo celo državno podporo; Nemci pa onemogočajo razvoj danskega šolstva. O kakem dobrohotnem podpiranju ni seveda niti govora. Postopanje Dancev označuje Luzzatti kot plemenito; proti Nemcem pa naperja očitanje, da so ravno radi svojega postopanja z narodnimi manjšinami že pred vojno izgubili simpatije drugih narodov in si nakopali celo sovraštvo.

Poziv Luzzatti-ja na naslov Društva narodov, naj že enkrat prične z izvajanjem svoje naloge — zaščite narodnih manjšin, tudi tistih, ki niso oficijelno priznane, kakor posebno naglaša —, za katero je bilo ustvarjeno v glavnem, je ob enem imperativen poziv vsem državam, ki so jim priključene narodne manjšine! Je to poziv, naj ne odrekajo tem manjšinam pravice do samosvojega narodnega, kulturnega in socijalnega življenja!

Mi smo rekli v svoji pripombi k izvajanjem Luigi Luzzatti-ja, da mu hočemo povedati, kaj naj bi še storili on in njegovi somišljeniki! Govoriti bi morali svojim soplemenjakom, da je Italija soustvariteljica Društva narodov! S tem da je usvojila tudi idejo, ki je dovedla do ustvaritve tega mednarodnega foruma v zaščito narodnih manjšin, vseh in tudi tistih — kar Luzzatti posebno naglaša —, ki niso oficijelno priznane, to je tistih, glede katerih dotična država ni sprejela nikake formalne tozadevne obveze! Luzzatti ne omenja izrečno Italije. Govoril pa naj bi svojim soplemenjakom, da to dejstvo nikakor ne odvezuje Italije od dolžnosti postopanja z narodnimi manjšinami v smislu naloge Društva narodov.

Govorili naj bi, da je Italija — kakor že rečeno — soustvariteljica in članica Društva narodov! Opozarjali naj bi svoje soplemenjake, da zastopniki Italije ob raznih mednarodnih prilikah celo slavijo nalogo rečenega društva: načelo zaščite narodnih manjšin! Opozorili naj bi jih, v kako čudno luč postavljajo italijanski državniki svojo državo pred vsem svetom, ko — kakor se je že opetovano zgodilo — grozijo z izstopom iz Društva narodov, čim bi jih hoteli siliti, naj tudi oni s svojim postopanjem v lastni državi pripomorejo, da se naloga rečenega mednarodnega foruma udejstvi povsod in po svoji polni vsebini! Če na eni strani slovesno pritrjajo tej nalogi, na drugi pa jo odločno odklanjajo: kaj naj si potem misli svet? Mora priti do mučne misli, da eno govorijo, drugo pa hočejo! Mari bi taka domneva služila ugledu države? Pa še nekaj drugega veletehtnega bi morali Luzzatti in somišljeniki njegovi povedati svojim soplemenjakom! To namreč, da je Italija sprejela neodklonljivo moralno obvezo za pravično postopanje napram svojim narodnim manjšinam s tem, da je članica Društva narodov in da bi bila vsa logika postavljena na glavo, če bi se posamezni člani kakega društva hoteli odtegati dolžnostim, ki so spojene z nalogo društva, ali če bi jim hoteli celo nasprotovati! Moralno obvezo je sprejela Italija tudi s slovesnimi izjavami, obljubami in potrditvami svojih predstavnikov takoj po zasedbi našega ozemlja. Posebno pa še s tistim naglašanjem, s katerim je odklonila formalno obvezo glede postopanja s svojimi narodnimi manjšinami, češ: da že liberalni italijanski zakoni zagotavljajo manjšinam vse pravice in vsako svobodo!

Luigi Luzzatti naj bi razložil soplemenjakom, da je Danska mala država in da bi imele male države več razloga za bojazen za svojo varnost, nego pa velike večmilijonske države, če se sploh more govoriti o kaki nevarnosti od strani narodnih manjšin, če se jim ne godi nikaka krivica in če morejo v svojem državljanstvu živeti mirno in zadovoljno! Opozoril naj bi jih tudi, da je Danska med najkulturnejšimi državami Evrope in da ravno vsled svoje kulturnosti pravično in dobrohotno postopa z drugorodno manjšino! Kako naj bi bilo potem opravičeno, če bi štiridesetmilijonska Italija, ki tako odločno brani svoj sloves stare kulturne države, iz strahu odrekala svojim manjšinam svobodno življenje, in če ne bi v svoji kulturi videla tiste etične sile, kakor jo vidi mala Danska v svoji?! Močna Italija bi se ponižala pod višino male Danske!

Posebno pa naj bi Luigi Luzzatti ponovil svojim soplemenjakom zlati nauk, ki ga daja na sploh v svojih lepih in modrih izvajanjih v «Corriere della Sera». Država naj stremi po asimilaciji manjšin, toda to po zgledu Zedinjenih držav: ne z grožnjami in nasiljem, ampak s pridobivanjem src, z dobrohotnostjo in pravičnostjo, ki naj se kaže v tem, **da jim dovoljuje svobodo pri molitvi svojemu Bogu in izbiranju in uredbi svoje šole!** Stremljenje po taki duševni asimilaciji je upravičeno. Politika krivičnosti in nasilja pa odvrača srca in onemogoča tako asimilacijo!

Luigi Luzzatti in njegovi somišljeniki naj že enkrat s svojimi nauki prestopijo s širokega mednarodnega polja tudi na domača tla svoje lastne države! Naj ne slavijo plemenitost le na — Danskem, marveč naj jo priporočajo tudi lastnim soplemenjakom, posebno pa raznim — Gentile-jem!! In ker naši gospodarji — menda v veri, da kažejo s tem svoj veliki italijanski patrijotizem in še večjo državniško modrost — nočejo spraviti svojega postopanja v sklad z idejo, ki je dovedla do ustanovitve Društva narodov, čeprav je Italija njegova soustanoviteljica in članica, **moramo na svojo nesrečo in ne na korist Italije še vedno govoriti o žaloigri manjšin v njenih mejah!**

Po zaključitvi beograjske konference

Splošna senzacija zaradi italijansko-jugoslovenskega sporazuma — Francija ni nasprotna sporazumu — Vest o ustanovitvi kontinentalnega bloka zanikana

BEOGRAD, 14. Včeraj se je torej zaključila konferenca Male entente. Izid te konference je z ozirom na vesti o obsegu italijansko-jugoslovenskega sporazuma naravnost senzacijonalen. Senzacijonalnost je tem večja, ker razen malo poučenih nihče ni niti slutil, da bo postalo vprašanje italijansko-jugoslovenskega spora glavno vprašanje konference. Še dan pred vestjo o tem sporazumu je bilo splošno mnenje domačega in tujega tiska, da se je tej konferenci po krivici pripisoval značaj svetovnega dogodka. Vesti, ki so prihajale iz Rima, so bile edine v tem, da je tudi laško časopisje povsem nepoučeno o pravem pomenu te konference. Skoraj vsi laški listi so pisali o ponesrečenju konference in niso skrivali svojega sovražnega razpoloženja nasproti Mali ententi sploh.

Sedaj bodo morali bržkone izpremeniti svoje stališče, kajti sporazum je prešel ozke meje med dvema državama, Italijo in Jugoslavijo, in se je raztegnil na vse člane Male entente. To je razvidno tudi iz dejstva, da je bila vest o tem sporazumu razglašena v uradnem poročilu o zborovanju konference. Čehoslovaški in romunski ministrski predsednik sta z odkritim izražanjem svojega veselja nad sklenitvijo sporazuma dala temu dejstvu še bolj očividno obliko.

V čem obstoja sporazum?

Glede vsebine sporazuma se mnenja križajo. Dočim se na eni strani proglaša, da tvori glavno vsebino tega sporazuma rešitev reškega vprašanja, se na drugi strani poudarja, da reško vprašanje sploh ni še popolnoma rešeno. Gotovo se zdi le, da bosta luka Baroš in Delta pripadli Jugoslaviji, usoda Reke pa se ne zdi še zapečatena. Opozarja se med drugim v potrditev tega poslednjega mnenja tudi na to, da se je že prej govorilo o aneksiji Reke k Italiji, da pa se je pri tem spominjala vedno tudi poprava dosedanje meje Jugoslaviji v korist. Ne zdi se torej verjetno, da bi bila Jugoslavija pristala na aneksijo Reke brez kakih večjih koncesij kje drugje. Tudi je vzbudila veliko pozornost vest, da je prispel v Beograd predsednik reške konstituante Zanella, ki je, kakor znano, proti priklopitvi Reke k Italiji. Na vsak način pa širša javnost ni še poučena o vsebini sporazuma in merodajni politiki so v tem oziru zelo rezervirani. Minister vnanjih stvari Ninčić je izjavil le na splošno, da predstoji rešitev vseh spornih vprašanj med Italijo in Jugoslavijo, v podrobnosti pa se ni hotel spuščati. Enako stališče sta zavzela tudi romunski in čehoslovaški minister vnanjih stvari.

Na drugi strani se, kakor omenjeno, poudarja, da se je sklenil sporazum neodvisno od reškega vprašanja, katero da zadobiva spričo tega povsem nove podlage v odnošajih med obema sosednima državama le podrejen značaj, ker da se bo rešilo takorekoč samo ob sebi. Gre namreč za sklenitev prave obrambne zveze med obema državama. Na podlagi te zvezne pogodbe bi obe državi nastopali skupno toliko v političnem delovanju kolikor v slučaju vojne. V slučaju napada na eno državo, bi ji druga priskočila na pomoč, kratko: med obema državama se sklene politično-vojaška zveza.

Kako je prišlo do načrta za to zvezo?

Na to vprašanje se bo lahko odgovorilo še-le tedaj, ko bo bolj natanko znana vsebina te zveze. Že sedaj pa se lahko sklepa, da italijansko-jugoslovenska zveza ne pomeni razdora v Mali ententi, kakor bi se dalo domnevati. Znane so namreč tesne vezi, ki vežejo države Male entente s Francijo, katera je celo ravno pred sestankom Male entente sklenila z eno teh držav, Čehoslovaško, dogovor, ki je zelo podoben onemu, ki se sklepa med Italijo in Jugoslavijo. Spričo tega bi se zdelo, kakor da je prišlo do razdvojitve v Mali ententi, oziroma do poraza Beneš-Poincaréjeve politike. Ne manjkajo glasovi, ki govorijo v tem zmislu, toda zdi se, da italijansko-jugoslovenski sporazum ne bo imel za posledico ne razdvojitve v Mali ententi, ne ohladitve dosedanjih prisrčnih odnošajev med celokupno Malo entento in Francijo. Značilno je v tem oziru poročilo o seji, na kateri je minister Ninčić sporočil vest Benešu in Duci. Beneš in Duca — pravi poročilo — sta z velikim zanimanjem poslušala njegove izjave o tem predmetu in končno so vsi trije ministri složno priznali potrebo, da se v vseh mednarodnih vprašanjih povabi Italija k sodelovanju z Malo entento v isti meri kakor Francija. Iz tega bi se dalo sklepati, da je prišlo do sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, če že ne s posredovanjem Francije, vsaj z njeno vednostjo.

Ustvaritev kontinentalnega bloka?

Po vsem tem bi se zdelo, da je bila konferenca v Beogradu predigra velikopoteznega načrta za ustanovitev zveze med Malo entento, Italijo in Francijo, to je za ustanovitev takozvanega — kontinentalnega bloka. Da pa se vzame podlaga za taka domnevanja, se v uradnem poročilu o zaključitvi konference govori tudi o tem vprašanju. Uradno poročilo govori tudi bolj jasno o stališču Male entente nasproti sovjetski Rusiji. Evo, kaj pravi: Rezultati konference bi se lahko reasumirali tako-le: V vprašanju odnošajev s sovjetsko Rusijo bo Mala ententa podredila morebitno vzpostavitev teh odnošajev stališču, ki ga zavzemajo v tem vprašanju veliki zavezniki. Tudi v slučaju, da Anglija in Italija priznata sovjetsko vlado, bo Mala ententa pustila popolno prostost postopanja vsakemu svojih članov in mu dovolila, da upošteva posebne razmere časa in položaja. Konferenca hoče dokazati, da gre sedanja orientacija Male entente samo za utrditvijo mirovnih pogodeb, nikakor pa ne za ustvaritvijo kontinentalnega bloka proti angleški politiki.

Glede vprašanja jugoslovensko-bolgarskih odnošajev je konferenca odobrila stališče ministra Ninčića, ki gre za strogo izvršitvijo določb neuillyske pogodbe.

Kar se tiče vprašanja kontrole nad madžarskim posojilom, so si trije ministri izmenjali svoje misli z ozirom na končne sklepe, ki bodo storjeni v Londonu dne 16. t. m.

Konferenca je končno vzela z zadoščenjem na znanje popustitev napetosti med Italijo in Jugoslavijo, katere prva faza bo ureditev reškega vprašanja.

Vtisek v Beogradu

Beograjski listi vsi komentirajo vest o sklenitvi zveze med Italijo in Jugoslavijo, ne prinašajo pa podrobnosti, ki niso še znane. Tudi opozicijonalno časopisje ne skriva zadovoljstva nad tem, da se spor z Italijo bliža h kraju, v splošnem pa se čakajo bolj natančne podrobnosti.

Oficiozni list «Vreme» piše, da bi tak dogovor predstavljal podlago ustalitve in miru v Evropi, ker bi onemogočil priprave Bolgarske in Madžarske za novo vojno. Obenem bi povzdignil ugled kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v jugovzhodni Evropi. List pripominja, da bi tak dogovor ne ogrožal francoskih interesov, pač pa bi utrdil smernice, ki jih zastopa Francija in s katerimi se strinja Jugoslavija, predvsem stališče, da je treba braniti mirovne pogodbe. Italijansko-jugoslovenski dogovor — zaključuje list — bi bil končno neprecenljive važnosti tudi za našo notranjo ureditev, ker bi uničil upe tistih prevratnih elementov, ki so črpali svojo moč iz naših sporov z Italijo.

Isti list piše, da se reško vprašanje smatra lahko za končno urejeno in da se Rim in Beograd pripravljata na sklenitev političnega dogovora.

Ljubljansko «Jutro» piše z ozirom na sklenitev sporazuma:

«Če bo ta žrtev predstavljala političen kapital, ki bo primesel ravnovesje v interese obeh držav, tvoril podlago za mirno in koristonosno sožitje, pomenil začetek miru napram zapadu in primesel našim sorojakom pod Italijo mirno življenje, naša sodba o tem, kar se je danes zgodilo, ne bo obsodba.»

Vtisek v Rimu

RIM, 14. Rimsko časopisje se po večini omejuje na poročila iz Beograda o pripravah za sklenitev zveze med Jugoslavijo in Italijo. V uvodnih člankih se še vedno z nezaupnostjo govori o... oboroževanju držav Male entente s strani Francije. Tudi Rastignac piše v današnji «Tribuni» o tem vprašanju, primerjajoč francosko z Bismarckovo politiko. Uradnih izjav z ozirom na beograjske vesti še ni. «Il Piccolo Giornale d'Italia» komentira z zadoščenjem vest o tem dogovoru, ki je v skladu z državnimi interesi.

Vtisek v Franciji

PARIZ, 14. Skoraj vsi listi komentirajo konferenco v Beogradu, posebno z ozirom na vest o sklenitvi sporazuma z Italijo. «Figaro» pravi, da je Italija vedno z vznemirjenjem gledala vrsto držav, vezanih s prijateljskimi vezmi, ki segajo do Francije na njeni levi in Jugoslavije na njeni desni, in njena politika gre za tem, da tudi ona pride med nje.

«Republique Française» piše: Če so resnične vesti o končnem poravnanju reškega in jadranskega vprašanja, Italija ne bo več imela vzroka, da se ozlovoljuje zaradi diplomatičnega delovanja Male entente. V zvezi med Parizom in Prago bo tudi Rim za evropski mir.

«Victoire» se tudi veseli nad sklenitvijo sporazuma.

Čehoslovaška in vprašanje jugoslovensko-italijanske zveze

RIM, 14. Čehoslovaško poslaništvo javlja: Vesti, ki jih je razširil dunajski in berlinski tisk in ki jih je deloma posnelo tudi italijansko časopisje, češ čehoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš ni želel italijansko-jugoslovenskega zbližanja, so popolnoma izmišljene. Nasprotno, politika dra. Beneša je stremela vedno po tesnejšem zbližanju med Jugoslavijo in Italijo, da bi se na ta način zagotovil mir. Radi tega je dr. Beneš popolnoma upravičeno izjavil, da ga zelo veseli, da je bil končno dosežen cilj, za katerega je stremel.

Učiteljem prepovedano trgovanje s knjigami

RIM, 14. «Gazzetta Ufficiale» je prinesla kr. odlok od 16. decembra 1923. Prvi člen tega odloka se glasi: Prepovedano je učiteljem, vladnim ali občinskim didaktičnim ravnateljem, kraljevim in občinskim šolskim nadzornikom in sploh vsem onim, ki poučujejo na ljudskih šolah, trgovanje s predpisanimi knjigami. Prestopki se bodo kaznovali disciplinarnim potom.

Zastopniki Mednarodnega zavoda za vnanje financiranje pri Mussoliniju

RIM, 14. Dopoldne je ministrski predsednik on. Mussolini sprejel zastopnike Mednarodnega zavoda za vnanje financiranje (Istituto internazionale per i finanziamenti esteri). Med zastopniki so bili sen. Achille Loria (predsednik), sen. Teofilo Rossi, on. Carboni ter Antonio Todisco kot zastopnik dopisnega urada. On. Mussolini je obljubil, da bo šla vlada zavodu vedno na roko.

Arditi hoteli zasesti sedež Mornarske zveze v Speziji

GENOVA, 13. Včeraj so v Speziji nekateri D'Annunzijevi arditi, oblečeni v rdeče srajce z znaki legijonarjev, skušali zasesti sedež Mornarske zveze. Nato so zasedli ladjo «Pesaro». Ko se je neki zastopnik brodolastnikov hotel zoperstaviti, so ga arditi natepli s palicami tako močno, da bo moral ostati v bolnišnici več dni. Ob 15. uri sta se podala na krov ladje «Pesaro» pristaniški poveljnik in kvestor ter sta pozvala arditе, naj zapustijo parnik. Tako poroča fašistovsko glasilo ‚Popolo d'Italia'.

Proces proti upravnemu svetu italijanske banke «Banca di Sconto»

RIM, 14. Predsednik senata sen. E. Tittoni je podpisal odlok, s katerim se sklicuje senat kot visoki sodni dvor na dne 26. februarja v svrho procesa proti upravnemu svetu bančnega zavoda «Banca Italiana di Sconto». Obtoženci so: comm. Angelo Pogliani, sen. Enrico Scalini, Ottorino Paoletti, Achille Venzaghi, Mario Perrone, Luigi Bertarelli, Cesare Coppi, Ernesto Galazzi, Carlo Galimberti, sen. Lodovico Gavazzi, Luigi Mazzanti in Leo Rappaport.

Poleg drugega so člani upravnega sveta obtoženi, da so si poleg vsote 100.000 lir, katero jim je prisodil občni zbor, prisvojili še vsoto 360.000 lir kot nagrado za l. 1920.

Volkovi v Romagni

RIM, 13. «Tribuna» poroča iz Paggio di Romagna, da sta bila blizu prelaza Mandriani ustreljena 2 volka; vsak je tehtal okoli 50 kg. Ker je živina v hlevih zelo nemirna, sklepajo, da se klati v bližini še mnogo volkov.

Pred rusko-francoskimi pogajanji

Beneš posredovalec

LONDON, 14. «Observer» poroča, da se je čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš ponudil ruski vladi za posredovalca med Moskvo in Parizom v svrho vzpostavitve diplomatskih odnošajev med Francijo in Rusijo. Vse kaže, da bo ruska vlada rada sprejela ponudbo dra. Beneša; potemtakem bodo pogajanja lahko pričela v najkrajšem času.

Otvoritev zasedanja konference izvedencev

Barthoujev govor - Izvolitev predsednika

PARIZ, 14. Odbor izvedencev za proučevanje finančnega položaja Nemčije je začel poslovati danes ob 11. uri v prostorih reparacijske komisije. Ameriški opazovalec Logen je predstavil izvedence Zedinjenih držav. Barthou, načelnik reparacijske komisije, je pozdravil navzočne ter izjavil, da ne pričakuje reparacijska komisija čudežev od nepredvidene rešitve odškodninskega vprašanja, pač pa da upa, da bosta pristojnost in avtoriteta izvedencev mnogo doprinesla za dosego ugodnih uspehov. Nato je Barthou povdaril, da je versailleska mirovna pogodba listina, v koje okviru se morajo dela v smislu člena 234. nadaljevati v popolni neodvisnosti in s smislom največje nepristranosti. Nato je govornik dostavil: «Ravnovesje v državnem proračunu Nemčije in ustalitev nemške valute, dva problema tesno spojena med seboj, sta prava pogoja za rešitev odškodninskega vprašanja. Za dosego tega cilja bomo dali odboru na razpolago naše izkustva in potrebne listine. Izvedenci bodo lahko sami določili način svojega dela. Nemčija ima v smislu pogodbe pravico, da se jo zasliši. Upamo, da bo nemška vlada podpirala odbor izvedencev pri njegovem težavnem delu. Treba je priti do prepričanja, da nimajo le upniki Nemčije in Nemčija sama interesov na rešitvi odškodninskega vprašanja, niti ni pretirana trditev, da je mir vsega sveta odvisen od rešitve tega vprašanja. Komisija je srečna, da je v odboru zastopana tudi Amerika, ker bodo tako sklepi izvedencev tembolj dragoceni.» Na koncu svojega govora je Barthou ponudil predsedništvo odbora generalu Dewesu.

V odgovoru na Barthoujev govor je general Dewes opomnil, da so prišli izvedenci na sejo brez predsodkov, ter dostavil, da je komisija dobro storila, ko je izključila s sporeda razprav odbora vprašanje zakonitosti zasedbe Porurja. Ako se nam bo posrečilo — tako je zaključil general Dewes — najti vire za vzpostavo nemških financ, bomo s tem pokazali reparacijski komisiji pot, po kateri se bo Nemčija privedla k svojemu prejšnjemu blagostanju, ki je žarišče, na katerem sloni dobrobit vse Evrope. Treba je določiti sistem za ustalitev nemške valute, treba je torej najti vodo, ki bo gnala mlin — t. j. državni proračun Nemčije. Potem šele bomo mislili na to, kako bomo zidali in mleli.

Seja je končala ob 11. 40.

PARIZ, 14. Po otvoritveni seji odbora izvedencev so se ob 11'45 člani reparacijske komisije odstranili, nakar so izvedenci šli takoj na delo. Na današnji seji je odbor določil način reševanja svoje naloge ter sprejel predvsem predlog generala Dewesa za proučevanje ustalitve nemške valute. Tozadevna razpravljanja so se pričela ob 15. uri. Sklenjeno je bilo, da se bodo izdajala poročila za novinarje le v izrednih slučajih. Izvedenci so se osebno obvezali, da ne bodo poročali nikomur o sklepih sej odbora.

Speierski škof prepovedal cerkvene obrede

pri Heintzovem pogrebu

PARIZ, 14. Iz Speierja brzojavljajo, da so nemški duhovniki na škofov ukaz odpovedali cerkvene obrede o priliki pogreba umorjenega načelnika separatistične vlade Heintza. Škof se je odločil za ta ukaz po obisku kardinala Taulhaberja in Vonkalvija pri apostolskem nunciju. Člani separatistične vlade v Palatinatu so takoj poročali papežu o tej stvari.

Lord Crewe pri Poincaréju

PARIZ, 14. Ministrski predsednik Poincaré je sprejel angleškega poslanika v Parizu lorda Creweja ter se razgovarjal ž njim o vprašanju Tangerja. Listi pišejo, da se je govorilo tudi o Palatinatu.

Naraščanje produkcije v Porurju

BRUSELJ, 14. Belgijska vlada je prejela od svojega zastopstva v Düsseldorfu sledeče poročilo o delu v ruhrski kotlini: Po sporazumu z industrijalci je Belgija prejela v decembru 1923. 311 tisoč ton kuriva na račun reparacij. Celokupna proizvodnja premoga v porurskih rudnikih je dosegla sedaj 65 odstotkov proizvodnje iz l. 1921, od delavcev, ki so bili zaposleni v rudnikih pred zasedbo, dela sedaj le kakih 10%. Proizvodnja koksa iznaša danes 25% proizvodnje izza časa pred zasedbo, a bo dosegla najbrže 50% koncem tega meseca. Promet na železnicah je zelo narastel. V zadnjem času so se začela pogajanja za obnovitev dajatev v naravi na račun odškodnin.

Pokrajinski sveti razpuščeni na Španskem

MADRID, 14. Vsi pokrajinski sveti, razen štirih, so bili razpuščeni. Odslej bodo gubernatorji imenovali pokrajinske svetnike.

43 mornarjev zaprtih v podmorniku 60 metrov pod morjem

LONDON, 13. Komaj je skupina vojnih ladij zapustila pristanišče Portland je vojna ladja «Risolution» zadela v podmornik «L. 24», ki se je takoj potopil. «Risolution» se je takoj vrnila v Portland, kjer je poveljnik ladje javil nesrečo. Na lice mesta je odplula posebna ladja za dviganje pomornikov; toda radi goste megle ni bilo mogoče ugotoviti mesta, kjer se je podmornik potopil. Posadka je štela 43 mož.

Delo za rešitev posadke se je nadaljevalo danes cel dan. Končno se je vendar posrečilo zaslediti podmornik, ki leži 60 metrov pod morjem. Seveda ni več nikakega upanja, da bi bili mornarji še živi. Poleg tega pa je morje tako razburkano, da je izključeno, da bi imela rešilna akcija kak uspeh.

V pozni uri je poveljništvo vojne mornarice izdalo poročilo, ki pravi, da ni nikakega upanja več na rešitev nesrečnikov, ki so zaprti v podmorniku.

Angleška trgovinska bilanca v decembru leta 1923

LONDON, 14. V decembru m. l. je Anglija uvozila blaga za 109,189.790 šterlingov, t. j. za 14,252.069 šterlingov več kakor v istem mesecu leta 1922. Izvoz v tem mesecu je iznašal 64,115.189 šterlingov in je tedaj narastel za 5,232.157 šterlingov napram izvozu v mesecu decembru 1922.

Seipel pride v Bukarešt

DUNAJ, 14. Tukajšnji listi poročajo, da je kancelar Seipel odložil napovedano potovanje v Bukarešt na prve dneve februarja. Seipela bosta spremljala avstrijski zunanji minister Grünberger in romunski poslanik na Dunaju Miteleanu.

DNEVNE VESTI

Zveza med Italijo in Jugoslavijo

Kar je doslej objavljeno o tej najnovejši in zares veliki senzaciji v mednarodnih evropskih odnošajih, ne nudi nobene podlage za stvarno končnoveljavno presojo. Pod vtiskom zelo reservirane uradne objave iz Beograda je časopisje to- in onostran državnih mej otvorilo zatvornice in posebno na italijanski strani, — dovolj, da opozorimo na Piccolovo pisanje —, zašlo v nekak emfatični ton. Važnost vprašanja v zvezi s pomanjkanjem pozitivnih podatkov nalaga nam, kot glasilu Slovenov v Italiji dolžnost, da ne sledimo temu vzgledu, a predvsem tudi, da ne zajdemo v nasprotno smer, ki ne bi odgovarjala ne našemu resničnemu čustvovanju, ne našemu treznemu mišljenju o tako veleresni stvari, ne končno koristim našega ljudstva. Nasprotniki, ki jim je eden najbolj priljubljenih argumentov očitanje nepomirljivosti in sovraštva proti vsemu italijanskemu od jugoslovenske, seveda zlasti od slovenske in hrvatske strani, že kažejo, kako bi radi ugotovili na naši strani glasove, ki bi zanašali disharmonijo v novo italijansko-jugoslovensko soglasje.

Brez dvoma je zveza med Italijo in Jugoslavijo stvar, ki bo največjega pomena za daljnji razvoj stvari na obeh straneh Jadrana, a ker povrhu ne more ostati brez posledic — če ne že za naš položaj v Italiji sam na sebi — vsaj na način, kako ga bomo odslej čutili mi sami.

Odkrito torej povemo, da se nam ureditev spornih vprašanj med obema sosednima državama, doterana celò do take dovršenosti, da se iz nje izcimi prava prijateljska zveza, vidi stvar, ki odgovarja vrhovnim koristim obeh zaveznikov v tako visoki meri, da se je mi kot italijanski državljani in pripadniki jugoslovenskega naroda moremo le srčno veseliti. Zato pa tudi želimo, da bodi sklenjena na tako modri, pravični in odkritosrčni podlagi, da bo lahko trajna in da ne bo našla v sebi kali novih sporov in bližnjega ali dalnjega razpada. Le taka zveza zamore v teku časa dovesti tudi do primernega srčnega razpoloženja, do zaupanja in prijateljstva. Če je sam Mussolini označil državne pogodbe za etape, ne zaključna poglavja, ki ustavljajo in zapirajo, nego uvodna poglavja, ki odpirajo in pripravljajo daljnji razvoj, potem se popolnoma ujemamo žnjim, ko pravimo, da ne bo toliko zveza sama na sebi, kolikor duševnost, ki je do nje dovedla, in iskrenost, s katero se bo izpolnjevala, šele določevala njen resnični, zgodovinski pomen.

Kot narodna manjšina, ki je v Italiji vkljub svojemu lojalnemu zadržanju doslej našla žal veliko premalo razumevanja, veliko preveč nasprotovanja, kot narodna manjšina, ki jo vežejo krvne, jezikovne in kulturne vezi z narodom, s čigar nacijonalno državo stopi sedaj Italija v zvezo, pa mora naše ljudstvo toliko v svojem interesu, kolikor prav iz istih razlogov, radi katerih se je tu- in onostran vest o novi zvezi sprejela z očitnim zadovoljstvom, vroče želeti, naj bi italijanski činitelji ne pozabili, da njihovo ravnanje z našo manjšino pridobi sedaj še bolj na dalekosežni pomembnosti. Sedaj, ko bo Italija v prijateljskih stikih s sosedo z ono stran vzhodnih mej, njeni državniki lahko presodijo vprašanje daljnjega postopanja s slovansko manjšino s polno mirnostjo, z duhom pravičnosti in človečnosti, skratka tako, kakor bi ga bili doslej morali, a so jim to branili predsodki in vplivi, za katere ni sedaj nobenega povoda in nobenega mesta več.

Ne dvomimo, da so dalekovidni državniki, ki so pripravili to pomembno zvezo, z ene in druge strani, morali sebi in sopogodbenikom postaviti vprašanja, ki se vsiljujejo sama po sebi in so v zvezi z našim gorenjim izvajanjem. Dal Bog, da so na nji našli in dali pravi odgovor, v duhu resnične miroljubnosti in iskrene dobre volje.

„Epizode" našega življenja

V nedeljo zvečer proti 9. uri je šel neki naš človek mimo cerkve pri Sv. Jakobu v smeri proti konsumnemu društvu. Ko je šel mirno svojo pot, sta mu prišla nasproti dva bivša fašista svejakobske kekcije in sta mu začela peti v lice neko pesem z besedilom skrajno žaljivim za slovensko narodnost. Naš človek ju je pozval, naj gresta z njim do orožnikov, ki sta bila v bližini. V odgovor pa ga je eden onih dveh junakov zagrabil za roke, češ da ga on odvede »nekam«. Naš človek pa se ga je odločno otresel in ga prijel za rokav, da ga odvede k orožnikom. Par korakov je oni drugi res šel mirno. Potem pa je iznenada našega človeka udaril v lice. Naš človek je, sluteč nevarnost, potegnil revolver iz žepa (ima namreč dovoljenje za nošenje orožja). Hrup je privabil še nekaj tovarišev napadalcev in dva orožnika z enim redarjem v civilu. Na to so šli vsi skupaj na orožniško postajo, a tista družba je tudi medpotoma psovala Slovence in izrekala razne grožnje. Naš človek je zahteval od orožnikov, naj brzdajo tiste razpaljence, ker sicer da bi moral sam braniti sebe in čast svojega naroda. Orožnik je tudi res storil tako. Na postaji so zaslišali našega človeka posebej, vsled česar ni znano, kako so oni opisali dogodek. Zdi se pa, da so zahtevali, naj našega človeka obdrže v zaporu. Ko so bili skupaj se je nadaljevalo prerekanje, grožnje in obtožba proti konsumnemu društvu, kjer da je gnezdo iredente. V tem je prišel na postajo komisar, ki se je dal obvestiti o dogodku in tudi on se je menda uveril, da naš človek ni ničesar zagrešil in da so marveč oni drugi objestno izzvali ta neprijetni dogodek. Odpustil je najprej našega človeka in pozneje še le one druge.

Kadar italijanski listi ne morejo oporekati resničnosti takih dogodkov, prihajajo navadno s trditvijo, da so to le »epizode«, ki nimajo dalje nobenega pomena za splošno razmerje. Saj se je nedavno, ko je bil govor o strašnih dogodkih, ki jih je pretrpelo naše ljudstvo v teh štirih letih, celo od odlične strani izrekla beseda o »epizodah«, kakor da so bili to le posamezni neznatni dogodki. Stvar pa je precej drugačna in nevarna. Kdor le količkaj pozna ljudsko in narodno psiho, razume, kako tudi taki, četudi dozdevno mali dogodki zastrupljajo duhove in so vzrok razburjanja med ljudmi različne narodnosti. Posebno še, če se ponavljajo, morejo dovesti tudi do dogodkov, ki niso več le neprijetne epizode, ker spravljajo v nevarnost medsebojno znosljivo življenje. Kako lahko more kdo priti v nesrečo vsled takih dogodkov! Zato naj bi, ne le oblastva, ampak tudi vsa javna vzgoja odvračala nespametne ljudi od takih »epizod«, ki nikomur ne koristijo pač pa so na škodo vseh!

* * *

Dne 7. t. m. se je vršil na Kontovelu pogreb dvanajstletnega dekleta Milke Škrkove. Seveda je prišlo na pogreb mnogo deklet v stari slikoviti okoliški noši. Menda pa je nekdo nagnal orožnike, da ta noša pomeni morda celo nekako politično demonstracijo proti državi. Kajti ko so dekleta prihajala, sta jih dva orožnika ustavljala zahtevajoč, naj se odstranijo in preoblečejo, ker »sedaj da ni čas za to«. Neko dekle jim je odgovorilo neustrašeno: Mi ne nameravamo politično demonstrirati. Zato hočemo na pogreb v svoji noši! In res so šle — vse! Tudi če bi morale — so rekle — potem v Trst»! Pogreb se je vršil v vzornem redu kljub temu in kljub dejstvu, da je zbor pel žalostinke — kakor vedno — v slovenskem jeziku, in pa kljub dejstvu, da sta dva odličnjaka narodne milice stala na opazovališču na vrhu pri cerkvi!

Ta dogodek v naši okoliški vasi in ob taki priliki zahteva nekoliko resnih pripomb. Ko so nam nekdaj naši sedanji mogotci obljubljali vse lepo na tem svetu, so med pravicami, ki da jih bomo deležni, posebno zatrjali, kako bodo spoštovali stare običaje našega ljudstva! Med temi običaji, ki so se ohranili do današnjega dne, je tudi stara noša našega okoliškega ženstva, ki si jo nadevlje ob posebnih prilikah. Tu pa so ob taki žalostni priliki, ko žaluje vse prebivalstvo vasi, in ko ne more biti niti govora o kaki nameravani demonstraciji, organi javne varnosti motili po nepotrebnem žalno razpoloženje, ki mu ne sme nikdo odrekati spoštovanja: spričo veličastva smrti!

Verjamemo — kakor rečeno — da so orožniki, zavedeni od kake strani, postopali v dobri veri. Stvar pa postaja resna tudi za to instituciJo. Dejstvo, da se dekleta niso hotela pokoriti kljub njihovi zahtevi — ker povsem neopravičeni — priča namreč, kako taki nepremišljeni čini mečejo svojo senco na razmerje med ljudstvom in javnimi organi. Prosimo torej kompetentne činitelje, naj svoje podrejene organe poučijo in zahtevajo od njih več previdnosti in premišljenosti. To je nujno potrebno v izogib neprijetnosti za mirno ljudstvo in za javne organe same!

Kdo je za razkol?

Ljubljanski »Slovenec«, glavno glasilo slovenske ljudske stranke v Sloveniji, je objavil preteklo nedeljo dopis iz Istre, v katerem prihaja jasno do izraza veselje nad razkolom v politični organizaciji julijskih Slovanov. Iz tega, kar istrski dopisnik piše in objavlja ljubljanski »Slovenec«, naj posnemamo v informacijo naše javnosti le par najznačilnejših odstavkov. Že v začetku ugotavlja ljubljanski list sledeče: »Novo leto je prineslo Slovencem in Hrvatom v Italiji novost, da so se njihove narodne organizacije razdelile po načelih v krščansko-socijalne in liberalne(!)« In dalje: »Časopisi prve struje so: Pučki Prijatelj, Mali list in Goriška Straža, Liberalni so: Edinost, Istarska Riječ in Novice«. V ostalem delu dopisa se razglablja vprašanje, ali je ta razkol koristen ali ne spričo dejstva, da nam gori nad glavo streha naše skupne hiše. Zaključek se glasi, da se je pokazalo, da je složno delo med dvema v načelih popolnoma nasprotujočima činiteljema popolnoma nemogoče. Vsled takih razmer — je dalje rečeno v dopisu -- so se odborniki kršč. soc. struje koncem pret. leta odpovedali odborništvu istrskega dr. »Edinosti«, o katerem pravi dopisnik, da se je takoj v začetku opazilo, da je mrtvorojenec. »Pučki Prijatelj« se ponovno izdaja in obenem se obnavlja Politično društvo za Slovence in Hrvate v Istri.

Tako istrski dopisnik v ljubljanskem »Slovencu«. Ni treba še le opozarjati, h katerim krogom pripada »Slovenčev« dopisnik. Tendenca njegovega pisanja ga ovaja vsakomur, da je bil inspiriran od krogov, katerih glasila so Pučki prijatelj, Mali list in Goriška Straža. S tega stališča pa je ta dopis zelo značilen za gospode strujarje. V »Slovencu« odkrito priznavajo, da se nad razkolom (saj je nastal po njihovi zaslugi) veselijo, medtem ko se v svojih tukajšnjih glasilih vedno bahajo, da so za edinost in slogo ter za strnitev vseh našega ljudstva. »Pučki Prijatelj« hoče zastopati vso Istro, politično društvo v Gorici hoče biti edini legitimni zastopnik vsega našega naroda v deželi, se jezi na občni zbor pol. društva »Edinost« v Trstu ter proglaša uveljavljanje tega društva na Goriškem za razkol. Sedaj pa so gospodje v ljubljanskem »Slovencu« sneli krinko ter so sami predstavili v pravi luči svoje resnične politične namene in cilje. Je to značilno in važno priznanje, ker končnoveljavno dokazuje, kdo je za razkol in kdo je proti njemu. Dobro je, da je o tem poučena tudi naša javnost in zato smo posneli glavne misli iz tega strankarski navdahnjenega dopisa v ljubljanskem listu. Politična značajnost in politično poštenje pa zahtevata, da gospodje strujarji snamejo tudi tostran meje krinko, s katero skrivajo svoje strankarske namene ter pogumno in odkrito sprejmejo odgovornost za svoje strankarsko delovanje.

Izročitev hranilnih knjižic in naznanitev terjatev napram bivši poštni hranilnici na Dunaju. Tukajšnji poštni in brzojavni komisarijat poroča: Ker se je dogodilo, da so nekateri poštni uradi zavrnili naznanitve terjatev italijanskih državljanov napram poštni hranilnici na Dunaju vsled dvomov, nastalih z ozirom na način pridobitve državljanstva teh upnikov, je komisarijat za pošto in brzojav takoj odredil, da se morajo tudi v dvomljivih slučajih sprejemati naznanitve teh terjatev, da pa morajo uradi zahtevati točno označbo načina pridobitve ital. državljanstva na potrdila o državljanstvu upnika, in sicer pridejo tu v poštev pridobitve državljanstva po polnem pravu («di pieno diritto»), potem opcije («per opzione»), potom izbere («per elezione») in potom podelitve («per conferimento»).

Radi tega je potrebno, da si vsak upnik preskrbi potrdilo o državljanstvu s tozadevno označbo. Pri tej priliki se priporoča prizadetim, da naj ne čakajo zadnjih dni za predložitev svojih prošenj.

Predpisi o naborih raztegnjeni na nove pokrajine. »Gazzetta Ufficiale« od 11. t. m. objavlja kr. odlok od 2. decembra 1923, št. 2824, s katerim se raztezata na nove pokrajine sledeča kr. odloka: 1) kr. odlok od 25. septembra 1898, št. 422, s katerim se poverja županom naloga, da odpravljajo nabornike in vpoklicane vojake v vojaške okraje in k vojaškim krdelom; 2) kr. odlok od 25. decembra 1898, št. 553, s katerim se daje županom pravica, da dvignejo v slučaju potrebe na pošti svote, ki se imajo izplačati nabornikom in vpoklicanim vojakom.

Bančni tečaj. Rektorat tukajšnje trgovske šole nam sporoča urnik za bančni tečaj, ki je pričel snoči. Pondeljek od (19—20) kredit in tečaji; torek (19—20) vrednostni papirji; sreda (19—20) tehnika in kritika bilanc; četrtek (19—20) zgodovina bank; petek (19—20) bančne in borzne operacije (pravo); sobota od 17 do 18 pristojbine na kupčije, 18—19 bančno knjigovodstvo, 19—20 bančne in borzne operacije (tehnika). Rok za vpisanje poteče 19. t. m. **Kot slušatelji obiskujejo tečaj lahko bančni uradniki, četudi nimajo doktorskega izpita.**

Padanje franka. Kakor je razvidno iz včerajšnjega poročila tukajšnje borze, ki ga prinašamo na drugem mestu, je kvotiral včeraj frank 100.75—101.75 (za 101.75 lir dobiš 100 frankov).

Društvene vesti

Pevsko društvo «Ilirija» priredi v nedeljo, 20. t. m. izlet na Prosek. Prva postaja v tamošnjem kon. društvu, kjer nas čaka godba in okrepčilo s kuhanim vinom, zatem lov na kraške volkove. Odhod iz Trsta ob 1.40 od Sv. Jakoba, meščani počakajo za 2. uro ob postaji barkovljanskega tramvaja «ai portici». — Odbor.

Mandolinistični odsek M. D. P. Sv. Jakob, ima nocoj vajo za skorajšnji nastop. Naprošeni so radi tega vsi člani in mandolinisti, kateri bi bili pripravljeni za sodelovanje, da se vaje prav gotovo udeleže.

Istotako so vabljeni tudi že izvežbani kitaristi in oni, ki čutijo veselje do učenja sviranja na kitaro. — Vodja.

Iz tržaškega življenja

Drzen roparski čin. — Trije lopovi napadli mlado žensko ter jo okradli. Žrtev drznega roparskega napada je bila snoči 22-letna Karolina Rehar, stanujoča v ulici Alessandro Vittoria št. 1. Oče Reharjeve, Peter, je lastnik trgovine z usnjem in ustrojenimi kožami, ki se nahaja v ulici Molino a vento št. Karolina je pomagala očetu v trgovini; zvečer, ko je oče zaprl trgovino, je šla z njim domov; navadno je nosila vsakdanji izkupiček iz trgovine. Iz previdnosti je nosila denar zavit v časniški papir. Nekateri lopovi so morali vedeti za to navado in čakali ugodne prilike, da jo izkoristijo. Ta prilika se jim je ponudila snoči.

Okoli 19. ure je Rehar zaprl trgovino; kakor navadno je izročil hčerki zavoj z denarjem, rekoč, naj gre počasi proti domu, ker mora še nekoliko počakati, da pride nočni čuvaj, ki pazi na trgovino; on pride takoj za njo. Karolina se je napotila domov. Ko pa je stopila v vežo hiše, so jo napadli trije lopovi. Reharjeva je hotela vpiti na pomoč, a v istem hipu, jo je eden izmed rokovnjačov udaril z ročajem samokresa po glavi, iztrgal zavoj z denarjem, nato so vsi trije zbežali. Udarec je deklico močno omamil, vendar je imela še toliko moči da je parkrat zavpila na pomoč ter tako priklicala najemnike stanujoče v isti hiši; ker je bila deklica ranjena, so jo spremili v bližnji zavod «Zelenega križa» kjer ji je zdravnik obvezal več centimetrov dolgo, do kosti segajočo rano na temenu. Potem se je deklica v spremstvu očeta, ki se je med tem časom vrnil domov, podala na kvesturo, kjer je naznanila dogodek. Rehar je izjavil, da so je v ukradenem zavoju nahajal znesek 3500. Povedal je tudi da je že večkrat videl, kako so se v večernih urah kretale okoli njegove trgovine sumljive osebe; vendar ne on, niti njegova hčerka nista vedela opisati zunanjosti teh oseb.

Policijsko oblastvo zasleduje z vso vnemo lopove.

Drzno podjetje zlikovcev. — Vlomili v tobakarno ter odnesli za 20.000 lir plena. Že par tednov so tržaški zlikovci mirovali; njihovo delovanje se je omejilo le na brezpomembne male tatvine. Zato se jim je menda zdelo potrebno, da se zopet pošteno poprimejo «dela». Vzeli so na piko tobakarno, ki se nahaja v ulici XX Settembre, na vogalu obokov Chiozza, katere je lastnica Ana Luzzatto. Okolščina, da se tobakarna nahaja na zelo obljudenem delu mesta, kjer je cestni promet tudi ponoči precej živahen, ni strašila drznih zlikovcev. V noči od sobote na nedeljo so vdrli v mlekarno, ki se nahaja na ulici Cesare Battisti, tik tobakarne. Tam so prevrtali debel zid in skozi luknjo so se splazili v skladišče tobakarne, ki je bilo dobro založeno s tobakom, cigaretami, znamkami, koleki in drugim monopolnim blagom. Ponočni «odjemalci» so se v obilni meri preskrbeli z vsem, kar se jim je zdelo vredno odnesti, nato so jo nemoteno odkurili s polnimi culami.

Tatvina je bila odkrita preteklo nedeljo zjutraj in prijavljena na policijskem komisarijatu v ulici M. R. Imbriani. Lastnica tobakarne je na podlagi inventarja dognala, da so tatovi odnesli za približno 15.000 lir znamk in kolekov, ter za 5000 lir tobaka, svalčic smodk, pip, ustnikov in raznovrstnih drugih predmetov. Luzzattijeva je sicer zavarovana proti vlomu, a samo za tobačne izdelke; radi tega trpi občutno škodo.

Policijsko oblastvo si prizadeva, da bi prišlo na sled drznim zlikovcem.

Človeška baklja. Vdova Heleno Kosanz, staro 39 let, stanujočo v ulici Molino a vento št. 48, je doletela strašna nesreča. Predsinočnjim okoli 18. ure zvečer je v domači kuhinji kuhala večerjo ter se obenem grela pri štedilniku. V razmišljenosti se je nehote naslonila ob štedilnik, ki je bil razbeljen; vnela se ji je posušena obleka in hipoma je bila nesrečna ženska vsa v plamenih. Vsled strašnih bolečin je jela obupno vpiti na pomoč. Njen 10-letni sinek, ki se je tedaj nahajal v kuhinji, je hitel prestrašen klicat pomoč k sosedovim. Prihitelim ljudem se je posrečilo strgati raz ženske gorečo obleko ter udušiti ogenj. Nesrečnica je zadobila široke in hude opekline po spodnjih udih, trebuhu ter po rokah in obrazu. Na lice mesta je bil telefonično poklican zdravnik rešilne postaje, ki je podal ženski prvo pomoč, nato jo je dal prepeljati v mestno bolnišnico. Njeno stanje je opasno.

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krone	0.8.—	0·9.—
avstrijske krone	0.0814	0.0819
češkoslovaške krone	64.75	65·0
dinarji	25.50	25.75
leji	10.—	10.75
marke	—·—	—.—
dolarji	22.85	22.55
francoski franki	100.75	101.75
švicarski franki	387.—	390.—
angleški funti papirnati	95.30	95.70

Mali oglasi

MLADENIČ, inteligenten, sprejme katerokoli službo. Nastopi lahko takoj. Naslov pri upravništvu. 44

SLUŽKINJA, zmožna vseh gostilniških in hišnih del, se sprejme. Franc Počkaj, Kozina. 45

KRONE, goldinarje, plačujem vedno 5 stotink več kot drugi. Edini grosist, via Pondares 6-I. 20

BABICA, autorizirana, sprejema noseče. Ljubezniva oskrba. Najstrožja tajnost. Cene zmerne. Madonnina 10/20. 37

POSESTVO v Ljubljani, ob Ljubljanici, sestoječe iz enonadstropne hiše s kovaško delavnico, šupe, dvorišča in vrta se proda. Pojasnila v Viale Regina Elena 71 34

IZREDNA PRILIKA. Hiša v Gorici, z dvema nadstropjema, se proda. V hiši, 2 prodajalni, 2 kleti, dvorišče in majhen vrt. Informacije daje oglasni zavod Vittorio Molesini, Gorica. 15/2

TRTE, cepljene, prodaja g. Tavčar v Krepljah. Dobijo se tudi v mlekarni Via Piccardi 31. A. Ukmar. 39

KRONE, srebro, zlato in platin kupuje. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 25

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Moncenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 13

„The General Security"

Delniška družba za splošne zavarovanje

Popolnoma vplačana glavnica L 3,000.000.— ki se lahko poviša na L 20.000.000.

Leta 1922: Prejete premije L 20.000.000. Plačane škode: L 5.305.626.63.

Centralni sedež **Rim,** Piazza S. S. Apostoli 53 (Palača Colonna).

Panoge: Požar, tatvine, zavarovanje trgovskega kredita.

Glavna agencija za Julijsko Krajino in Reko **v Trstu, Piazza Vittorio Veneto 4, tel. 24-46**

Iščejo se agenti za vse kraje. (5)

Brisko vino

Kmečko-delavske vinarske zadruge v Kojskem

se toči

v gostilni Via del Toro št. 8

vogal via Chiozza. 105

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti Št. 10 II. nadst., vrata 16 11

Sprejemajo se pošiljatve po pošti

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000·— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvarja akreditive za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvene pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

PODLISTEK

Paul Bourget:

JEČA

(La Geôle) (26)

Poslovenil F. P.

— «Pride dan, ko mi boste hvaležni, gospa,» je odgovoril Vernat žalostno, toda odločno. «Nikdar vam nisem rekel in tudi vam ne bom, da je dednost neizogibna. Vse svoje življenje se borim proti njej, na primer s tem, da predpisujem zdravila in zdravstveno postopanje za otroke, ki so se rodili od jetičnih starišev. Poglejmo malo. Če bi bil vaš soprog umrl od kake bolezni na prsih, ali bi vam govoril kot sovražnik, če bi vam rekel: v tem je nevarnost za vašega sina, pojdite z njim na jug? Nič drugega ne delam, temveč vas samo opozarjam na nevarnost, ko vam predočujem ono strašno razpoloženje, ki se prenaša v družini od enega na drugega, opominjajoč vas, da to nevarnost odvrnete. Da, gospa, v vašem sinu se nahaja nekak bolesten element in ravnokar ste sami ugotovili njega silo, ko ga je bila zgrabila ona huda jeza. Samo od vas je odvisno, ali se ta sila obrne na bolje ali na slabše. Od vas,» je poudaril, «od vzgoje, ki mu jo daste. Vi morate biti ona delavka, ki naj vrši to delo obvarovanje. To delo je mogoče. Dokaz, da dedna kal ravno ne mora vzkliti, je v tem, da se oče vašega moža in njegov ded nista umorila. To kal morate vi odpraviti. Morate, pravim. Dokaz, da se lahko priznava zakon dednosti in obenem veruje v dolžnost, je v tem, da jaz verujem vanjo, in tudi v tem hipu izpolnjujem svojo dolžnost.

Danes zjutraj in tudi ravnokar sem vas videl trpeti. Bilo je jasno, da ste se imeli pogrezniti v obupu: in kaj bi bilo potem od vašega sina? Radi njega in radi te klice morate obvladati svoj obup. Še enkrat: morate...» Za hip se je obotavljal. Med pravili, ki se jih je strogo držal, je bilo tudi to, da si ni nikdar dovoljeval lagati v pogledu svojega prepričanja. Na drugi strani pa je dobro videl, da je gospa Vialis pobožna, in njegovo dnevno opazovanje mu je jasno pokazalo, da ima vsaka živa sila svojo zdravilno moč. Vsled tega si je dovolil takniti tudi to silo te ranjene duše. Temu brezbožniku je bilo neprijetno, da je ubrala v njegovem govoru oni argument proti Bogu. «Sicer pa, gospa», je nadaljeval, «vi imate spovednika, vprašajte njega za svet. Mnogo bi me čudilo, če bi vam ta duhovnik ne rekel kakor jaz, da je dednost v resnici skrivnost vseh skrivnosti, kakor je tudi vzrok vseh vzrokov. On bi jo razlagal s povratom. Jaz jo razlagam z evolucijo celic. To pa so samo hipoteze. Vsega ne moremo razumeti, toda dejstva so dejstva. Že nocoj vam pošljem dve ali tri znanstvene knjige, v katerih se proučuje to dejstvo v vsej svoji sirovosti. Glede sredstev, s katerimi je ubranite svojega sina, vam morem označiti v tem hipu le glavne črte. Predvsem ne sme ničesar izvedeti o tej nesreči. To smo že odvrnili. Ministru sem poslal vest, ki jo bo dal v liste. V njej je rečeno, da je gospod Vialis podlegel srčni bolezni. Otrok ne sme videti vašega obupa. Danes bi ga mogel le čutiti, a pozneje bi mu lahko postalo jasno. Nobenih stresljajev, to naj bo vaše pravilo napram njemu. Z mirom ga boste imeli v svojih rokah... Toda potreben je popoln program, ki si ga boste morali sami izdelati. Jaz sem vam pripravljen pomagati. Ako bi mogel vaš mož govoriti v tem hipu, veste, kaj bi vam rekel: «Reši otroka.» In ko je videl, da jo je minil prejšnji odpor, je zaključil: «Prisezite mi, gospa, v tej sobi, v kateri je gospod Vialis trpel svojo zadnjo uro, in v njegovem imenu, da boste poskusili vse, da vzpostavite svoje življenje na podlagi volje: rešiti njegovega sina».

— «Skušala bom, prisegam vam,» je rekla ona po kratkem molku, premagana od nekake radioaktivnosti, ki je izhajala iz tega nadčloveka. V tem hipu je napel vso silo onega vplivanja, s katerim eno bitje drugemu predaje, vdihuje in vliva odločnost svojega notranjega prepričanja. «Toda», je še rekla ona, «težko bo šlo mi jaz sem šibka!» Potem je dodala tiho, ovajajoč s tem nezaupanje, ki ga je imela sama napram sebi: «Jutri minister ne pride k pogrebu?»

(Dalje).